

Sundheds- og Ældreudvalget 2016-17
SUU Alm.del endeligt svar på spørgsmål 1052
Offentligt

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 01-09-2017
Enhed: SUNDOK
Sagsbeh.: DEPADH
Sagsnr.: 1705280
Dok. nr.: 406224

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 6. juli stillet følgende spørgsmål nr. 1052 (Alm. del) til ældreministeren.

Spørgsmål nr. 1052:

”Ministeren bedes i forlængelse af besvarelse af samrådsspm. DW-DY den 29. juni 2017 om kommuners brug af værdighedsmilliarden, uddybe, hvorfor ministeren ikke kan genkende Ældresagens billede af, at værdighedsmilliarden samlet set ikke giver flere penge til ældreplejen. I besvarelsen bedes ministeren specifikt forholde sig til Ældresagens beregninger som fremgår af: <https://www.aeldresagen.dk/presse/pressemateriale/nyheder/kommuner-sparer-paa-aeldrepleje-og-omsorg>.”

Spørgsmålet er besvaret foreløbigt den 14. juli 2017 med tilsagn om et opfølgende svar.

Svar:

. / . I spørgsmålet henvises via link til Ældre Sagens artikel fra 2016: ”Kommuner sparer på ældrepleje og omsorg”. Jeg har i min besvarelse af udvalgets spørgsmål antaget, at spørger havde til hensigt at henvise til Ældre Sagens artikel fra 2017 ”Værdighedsmilliarden er skrumpet ude i kommunerne”. Såfremt udvalget er interesseret i Ældre Sagens analyse fra 2016, kan jeg henvise til svaret på SUU alm. del – spm. 1032 (2016).

I Ældre Sagens artikel fra juni 2017 indgår to centrale udsagn, som også dannede grundlag for samrådsspørgsmål DW og DY:

- 1) *Udgiftsstigning fra 2015 til 2017.* Kommunernes ældreudgifter er angiveligt kun steget med 600 mio. kr. fra 2015 til 2017.
- 2) *Udgifter pr + 80-årig* Tre ud af fire kommuner (72 kommuner) bruger angiveligt færre penge pr. borger på 80 år og derover i 2017 i forhold til 2015.

Ad 1: Udgiftsstigning fra 2015 til 2017.

Kommunerne budgetterer med stigende udgifter til ældreområdet på knap 2 mia. kr. i perioden 2015-2017

Ældre Sagens analyse af udviklingen i kommunernes ældreudgifter i perioden 2015-2017 – og konklusionen om, at kommunernes ældreudgifter er steget med 600 mio. kr. i perioden – tager afsæt i en sammenligning af kommunernes regnskaber for 2015 med kommunernes budgetter for 2017. Det er imidlertid ikke retvisende at konkludere på udgiftsudviklingen over år ved at sammenligne regnskabstal med budgettal på denne måde, idet der kan være afvigelser mellem kommunernes budgetterede og realiserede udgifter i det enkelte år. Disse afvigelser

kan bl.a. henføres til, at kommunerne i deres budgetter afsætter midler til lønpuljer og generelle reserver, som kan udmøntes på sektorområderne, herunder ældreområdet, i løbet af budgetåret. Det vurderes bl.a. på den baggrund, at sammenligninger af budgettal og regnskabstal ikke giver et retvisende billede af udgiftsudviklingen på de enkelte sektorområder, herunder ældreområdet.

I 2015 udgjorde kommunernes budgetterede ældreudgifter således 40,6 mia. kr., mens de realiserede ældreudgifter udgjorde 41,8 mia. kr. Tilsvarende var kommunernes budgetterede ældreudgifter i 2016 41,8 mia. kr., mens de realiserede ældreudgifter udgjorde 42,5 mia. kr., *jf. tabel 1*. Der har således i begge år været et merforbrug i regnskaberne på hhv. 1,2 mia. kr. og 0,7 mia. kr. Det bemærkes på den baggrund, at kommunernes budgetterede udgifter for 2017 ikke nødvendigvis giver et retvisende billede af kommunernes realiserede udgifter for året. Dette indebærer, at det er forbundet med betydelig usikkerhed at konkludere på udviklingen i kommunernes ældreudgifter i perioden 2015-2017, før regnskabstallene for 2017 foreligger.

Tabel 1		
Budgetterede og realiserede serviceudgifter på ældreområdet, ekskl. korrektioner for løft under det statslige udgiftsloft, 2015-2016, mia. kr., 2017-pl		
Mia.kr.	2015	2016
Budget	40,6	41,8 ¹
Regnskab	41,8	42,5 ¹

Anm. Der er korrigeret for meropgaver i medfør af DUT mv. til budget 2017-niveau samt ændrede pris- og lønforudsætninger. Udgifterne er afgrænset til nettodriftsudgifter konteret på funktionerne 5.32.32-5.32.35 og 5.32.37. Der er foretaget en skønsmæssig afgrænsning af udgifterne baseret på fordelingsnøgler opgjort af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

1) Sundheds- og Ældreministeriet gav i 2016 kommunerne tilladelse til at overføre uforbrugte midler svarende til 24 pct. af den samlede værdighedsmilliard for 2016 til 2017. Dermed undervurderes kommunernes budgetterede og realiserede nettoserviceudgifter i det omfang, de overførte midler er konteret som indtægter i 2016.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriets meropgaveopgørelse, Økonomi- og Indenrigsministeriet samt egne beregninger.

Jeg kan oplyse, at det af kommunernes budgetterede udgifter til ældreområdet fremgår, at kommunerne i deres budgetter har prioriteret en stigning i ældreudgifterne på ca. 2 mia. fra 2015 til 2017, når der tages højde for løft, der følger af Finansloven 2014-2017, *jf. tabel 2*.

Tabel 2				
Budgetterede serviceudgifter til ældreområdet, 2014-2017, mia. kr., 2017-pl				
Mia.kr.	2015	2016	2017	Udvikling 2015-2017
Ældreudgifter ¹⁾	40,6	41,8	42,3	1,7
Ældreudgifter inkl. korrektioner for løft ¹⁾	41,8	43,0	43,7	2,0
Løft til ældreområdet				
Ældremilliard (FL14)	1,0	-	-	
Klippekort til ekstra hjemme-hjælp (FL15)	0,1	0,2	-	
Værdighedsmilliard (FL16) ²⁾		1,0	1,0	
Klippekort til ekstra hjælp for plejehjemsboere (FL17)			0,4	

Anm.: Der er korrigeret for meropgaver i medfør af DUT mv. til budget 2017-niveau samt ændrede pris- og lønforudsætninger. Som følge af afrunding summerer udgiftsudviklingen ikke nødvendigvis til forskellen på udgiftsniveauerne som angivet i tabellen. 1) Udgifterne er afgrænset til nettodriftsudgifter konteret på funktionerne 5.32.32-5.32.35 og 5.32.37. Der er foretaget en skønmæssig afgrænsning af udgifterne til ældreområdet baseret på fordelingsnøgler opgjort af Økonomi- og Indenrigsministeriet. 2) Sundheds- og Ældreministeriet gav i 2016 kommunerne tilladelse til at overføre uforbrugte midler svarende til 24 pct. af den samlede værdighedsmilliard for 2016 til 2017.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriets meropgaveopgørelse, Økonomi- og Indenrigsministeriet samt egne beregninger.

Jeg kan derfor ikke genkende Ældre Sagens billede af, at værdighedsmilliarden er skrumpet i kommunerne.

Ad 2: Udgifter pr + 80-årig

Det er ikke teknisk muligt at opgøre udgifter pr. 80+ årig.

I undersøgelsen opgør Ældre Sagen udgifterne pr. borger over 80 år. Det er på det eksisterende datagrundlag i dag ikke muligt at afgrænse kommunernes ældreudgifter til specifikke aldersgrupper, herunder pr. ældre borger 80 år, jf. svar på SUU alm. del – spm. 403. Det skyldes bl.a., at udgifterne ikke kan henføres til CPR-numre. I staten afgrænses ældre borgere typisk til borgere på 65 år og derover (svarende til den gældende folkepensionsalder), hvorfor enhedsudgifterne på ældreområdet normalt opgøres med udgangspunkt i denne gruppe af borgere.¹ En opgørelse over udgifter til 80+ årige overser således, at en del af kommunernes udgifter bruges på borgere i aldersgruppen 65 til 80 år.

Tekniske afvigelser mellem Ældre Sagens og den officielle opgørelsesmetode

Den officielle afgrænsning af kommunernes udgifter til ældreområdet, er aftalt mellem det daværende Socialministerium, Finansministeriet og KL i 2007.

Ældre Sagen har i deres opgørelse på korrekt vis medtaget en række løft under det statslige delloft for drift i form af ældremilliarden og værdighedsmilliarden. Dog indgår puljen til klippekort til ekstra hjemmehjælp for plejehjemsboere på 380 mio. kr. årligt fra Finansloven 2017 (jf. ovenstående tabel 2), ikke i Ældre Sagens opgørelse. Denne pulje bør indgå i opgørelsen, når der korrigeres for løft, der følger af Finansloven 2014-2017, da kommunernes budgetterede udgifter i 2017 og frem ellers undervurderes svarende til de 380 mio. kr.

Det bemærkes generelt, at færre udgifter pr. ældre borger ikke er ensbetydende med et dårligere serviceniveau. Det skyldes bl.a., at kommunerne har øget fokus på rehabilitering og genoptræning. Samtidig er der en forbedret sundhedstilstand blandt ældre borgere, som mindsker deres plejebehov. Endelig forbedrer kommunerne løbende indsatsen, bl.a. gennem bedre organisering og brug af velfærdsteknologi, jf. f.eks. følgende artikel fra KL ("Kommuner har hentet en halv milliard på loftlift og vasketoiletter"): <http://www.kl.dk/Momentum/Kommuner-har-hentet-en-halv-milliard-pa-loftlift-og-vasketoiletter-id224548/>

Yderligere bemærkes det, at midlerne fra værdighedsmilliarden er blevet brugt på at sikre en mere værdig ældrepleje. I 2017 er 86 pct. af midlerne gået til lønudgifter (mere personale mhp. flere varme hænder), jf. midtvejsevalueringen fra juli 2017: <http://www.sum.dk/Aeldre/Vaerdier-og-kvalitet-i-aeldreplejen/~media/Filer%20-%20dokumenter/Midtvejseva-vaerdighedevaluering-2016-2017/Midtvejsevaluering-vaerdighedsmilliarden-2016-2017.ashx>

¹ Fra budget 2018 er aldersgrænsen 67 år, jf. den nye opgørelsesmetode.

Ny opgørelsesmetode fra budget 2018

Det er vanskeligt at opgøre ældreudgifter retvisende, bl.a. fordi det er svært at adskille de konterede ældreudgifter fra udgifter til borgere med handicap samt udsatte voksne. Den nuværende metode til at opgøre ældreudgifter baserer sig derfor på en skønsmæssigt fastsat nøgle udarbejdet i 2007 i et samarbejde mellem staten og KL.

Fra budget 2018 træder en ny opgørelsesmetode i kraft, som har til formål at sikre mere præcise opgørelser af kommunernes ældreudgifter, jf. svar på SUU alm. del – spm. 403.

Med venlig hilsen

Thyra Frank / Amalie Dam-Hansen